

Behoort bij besluit van de raad
d.d.11-05-2023,
Mij bekend de griffier,

.....
P.J. Peters

Reactienota Zienswijzen
Ontwerp-omgevingsvisie
met planidentificatienummer IMRO.NL.1705.307-ON01

Gemeente Lingewaard

1. Inleiding

1.1 Doel reactie nota

Op grond van het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening heeft de ontwerp-omgevingsvisie van 25 januari 2023 tot 9 maart 2023 ter inzage gelegen. Betrokkenen bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie en diverse verenigingen zijn hiervan op de hoogte gesteld. Het brede publiek op deze inspraakperiode geattendeerd in het Gemeentenieuws met een artikel en op social media middels een filmpje. Iedereen die wilde kon in deze periode reageren op de ontwerp-omgevingsvisie. Door deze inspraakperiode worden inwoners, verenigingen, bedrijven en de zogenaamde ketenpartners, betrokken bij het opstellen en uitvoeren van beleid. Dit verhoogt de betrokkenheid bij en de kwaliteit van de omgevingsvisie.

1.2 Opbouw reactienota

In hoofdstuk 2 zijn de ingediende zienswijzen samengevat en beantwoord. De namen en adresgegevens van particuliere insprekers mogen vanwege de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) niet digitaal publiek worden gemaakt. In de digitale publicatie is deze daarom anoniem verwerkt. In de analoge versie is de naam van reclamant in bijlage 11.11 terug te vinden.

1.3 Procesgang reacties

Er zijn in totaal 10 inspraakreacties ingediend. Twee organisaties, namelijk gemeente Nijmegen en VGGM, hebben laten weten dat de ontwerp-omgevingsvisie voor hen geen aanleiding is een reactie te geven.

1.4 Procesgang na vaststelling

Nadat de omgevingsvisie is vastgesteld door de raad is er geen bezwaar of beroep meer mogelijk en is de omgevingsvisie definitief. Zoals in het raadsvoorstel staat treedt de omgevingsvisie in werking tegelijkertijd met de invoering van de Omgevingswet. Als er grote ontwikkelingen komen die vragen om aanpassing van de omgevingsvisie dan kan uw raad vragen om de aanpassing door te voeren. Op dit moment worden er in regionaal verband afspraken gemaakt met belangrijke ruimtelijke implicaties, bijvoorbeeld in de verdere uitwerking van de verstedelijkingsstrategie. Ook vragen andere overheden (gemeenten, provincie, waterschap en Rijksoverheid) om uitgangspunten uit hun beleid vast te leggen in lokale omgevingsvisies. Mede daarom zullen we na twee jaar in samenspraak met de raad besluiten of we, ook op basis van opgedane ervaringen met de verschillende instrumenten uit de omgevingswet, moeten overgaan tot een integrale herijking van onze omgevingsvisie. In het laatste hoofdstuk van de omgevingsvisie staat dat er omgevingsprogramma's worden opgesteld met als basis deze omgevingsvisie. De programma's combineren een aantal thema's zodat er een integraal beleid ontstaat. Ook werken wij aan het omgevingsplan.

2. Zienswijzen

De belangrijkste onderwerpen die in de zienswijzen aan bod komen zijn: woningbouw, mobiliteit, landschap en participatie. Daarnaast is een algemene strekking in de verschillende zienswijze dat er: projecten missen, er geen concrete voorstellen worden gedaan over wat er wel of niet mogelijk is in een bepaald gebied, hoe we veranderingen bewerkstelligen en/of dat kaarten niet volledig zijn. Deze informatie is waardevolle kennis maar past niet binnen het detailniveau van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft de ambities en doelstellingen voor de lange termijn ontwikkeling van de fysieke leefomgeving weer. Op basis van dit kaderstellend document wordt integraal beleid ontwikkeld om de ambities en doelstellingen verder in te vullen en te concretiseren. Dit noemen wij de omgevingsprogramma's. Deze informatie uit de omgevingsprogramma's wordt planologisch en juridisch uitgewerkt in het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat de regels per locatie wat wel en wat niet mag.

Als reactie op zienswijze die meer concretisering willen, wordt in deze reactienota vaak verwezen naar de uitwerking in omgevingsprogramma's en het omgevingsplan.

De volgende zienswijzen zijn ingediend. De zienswijze(n) zijn tijdig ingediend. Per zienswijze geven wij een korte samenvatting gegeven.

1. Zienswijze 1 is binnengekomen op 17-02-2023. De afzender is een inwoner. Hierna te noemen 'inspreker 1'. Inspreker 1 is bezorgd om zijn leefgebied en reageert vooral op tekeningen die niet duidelijk zijn. Daarnaast vraagt de indiener om specifieke informatie aan te passen of toe te voegen in de tekst.
2. Zienswijze 2 is binnengekomen op 27-02-2023. De afzender is Cumela, een brancheorganisatie voor groen, grond en infra. Deze brancheorganisatie wil vooral wijzen op het bestaan van deze organisatie en uitnodigen tot meedenken van het uitwerken van de omgevingsvisie. Daarnaast verzoeken zij om het bestaansrecht van hun (lid-)bedrijven - in het buitengebied - te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving. Deze ontwikkelingen worden vervolgens uitgelegd. In de zienswijze is niet opgenomen of de ontwerp-omgevingsvisie wel of niet aan voldoet aan de inpassing.
3. Zienswijze 3 is binnengekomen op 02-3-2023. De afzender is Stichting Lingewaard Natuurlijk. De zienswijze verwijst vooral naar het toevoegen van enkele begrippen zoals het vergroten van de biodiversiteit en groenblauwe netwerken. Dit omdat er volgens de indiener vooral geredeneerd wordt vanuit leefbaarheid, woningbouw, bedrijvenontwikkeling en mobiliteit en minder vanuit landschap.
4. Zienswijze 4 is binnengekomen op 06-03-2023. De afzender is Werkgroep Lingewaard30km. Deze zienswijze verwijst op het gebruik van containerbegrippen zoals leefbaarheid, voorzieningen, woningbouw etc. Het gebruik van deze woorden maakt de omgevingsvisie minder concreet. De werkgroep stelt enkele concrete aspecten voor, met name gerelateerd aan mobiliteit. Daarnaast wordt er verwezen naar redenen voor het reduceren van geluid en stikstof.
5. Zienswijze 5 is binnengekomen op 06-03-2023. De afzender is stichting Strijdbaar Angeren. Deze zienswijze richt zich zowel op de gehele visie als op concrete beelden van Angeren. Stichting Strijdbaar Angeren vindt de omgevingsvisie van een (te) hoog abstractie en academisch niveau, vol met goede voornemens maar met te weinig concrete beelden hoe Lingewaard er in 2035 moet uitzien. Zij vinden dat de ontwerp-omgevingsvisie nog niet rijp genoeg is om voorgelegd te worden aan de raad. Daarbij wordt ingegaan over het lezen van kaartmateriaal en het voorstel om meer huizen te bouwen in Angeren, ook om Huissen en Bemmelen te ontlasten, en de wens om dit in de visie terug te lezen.
6. Zienswijze 6 is binnengekomen op 07-03-2023. De afzender is Rodruza- Steenfabriek de Zandberg. Deze zienswijze beschrijft enkele zorgen van de indiener zoals het bereikbaar blijven van hun productielocatie, ook over water. Daarnaast laten ze weten dat het terrein niet staat ingetekend op kaartmateriaal in de visie. Rodruza laat verder weten graag in gesprek te willen over verduurzaming.
7. Zienswijze 7 is binnengekomen op 07-03-2023. De afzender is ProRail. ProRail wijst op enkele aspecten zoals veiligheid, geluid en trillingen en waar gegevens hierover te vinden zijn. Daarnaast wijst de indiener op aspecten rondom het spoor waar rekening mee gehouden moet worden bij eventuele aanleg van nieuwe voorzieningen.
8. Zienswijze 8 is binnengekomen op 07-03-2023. De afzender is een inwoner. Hierna te noemen 'inspreker 2'. Inspreker 2 mist het raakvlak met het ruimtelijk kwaliteitsbeleid gemeente Lingewaard (GRK Lingewaard). Er zou vooral extra aandacht in de omgevingsvisie moeten zijn voor de bijzondere buurtschappen in onze gemeente.

9. Zienswijze 9 is binnengekomen op 08-03-2023. De indiener is Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen. De indiener is blij dat het park een prominente plaats heeft gekregen in de visie. De indiener wil graag opnemen dat er geen grootschalige woningbouw in het park plaats kan vinden maar dat er juist wel ruimte is voor initiatieven.
10. Zienswijze 10 is binnengekomen op 08-03-2023. De afzender is een gezamenlijke groep van dorps- en wijkorganisaties bestaande uit: Stichting Wijkorganisatie 't Zand Binnen-Buiten; Stichting Gendt Voorruit; Platform Haalderen Leeft!; werkgroep Doornenburg; Stichting de Zilverkamp; wpf Huissen West; wpf Gendt; wpf Bemmelse Hoogste Belang; wpf Bemmelse Oost; wpf Bemmelse Centrum en wpf Angeren. Deze zienswijze stelt dat de ontwerp-omgevingsvisie niet concreet genoeg is en al verouderd omdat er enkele ontwikkelingen ontbreken. De indieners geven aan dat het stuk omvangrijk is maar dat ze het stuk ervaren als een concept versie. Ze stellen voor aan de raad om de concept omgevingsvisie niet vast te stellen maar er gedurende een jaar gezamenlijk met een tal van organisaties en burgers verder eraan te werken.

3. (Eventuele) ambtshalve wijzigingen

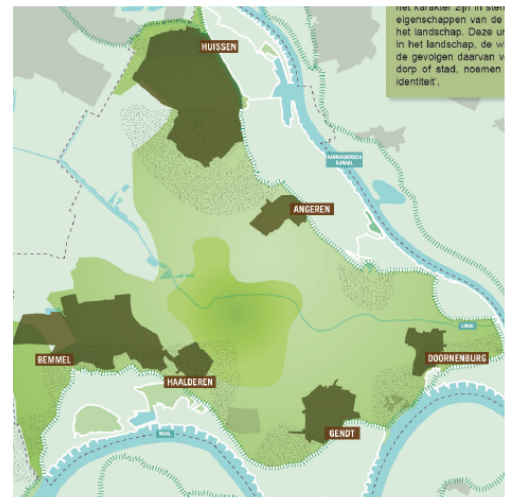
De volgende wijzigingen zijn ter verduidelijking van de leesbaarheid van kaartbeelden en als tekstcorrectie.

Kaartbeelden op pagina. 22, 24, 30, 36 en 38

Het kaartbeeld op pagina. 22 geeft de landschappelijke opbouw aan die bestaat uit rivieren, uiterwaarden, oeverwallen, komgronden en overslaggronden. Ter oriëntatie zijn in donkergroen de woonkernen aangegeven. Per abuis zijn daarbij ook het bedrijventerrein Gendt-Bemmel en de bebouwing van Hulhuizen aangegeven. Die twee aanduidingen vervallen. Hetzelfde geldt voor pag 24, 30, 36 en 38.

Pagina 22 oud

Pagina 22 nieuw

Pagina 24 oud

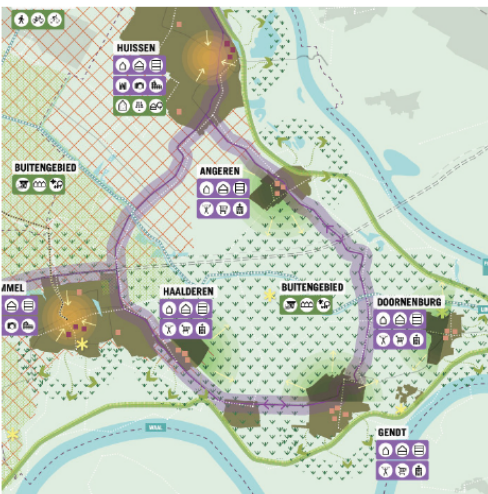
Pagina 24 nieuw

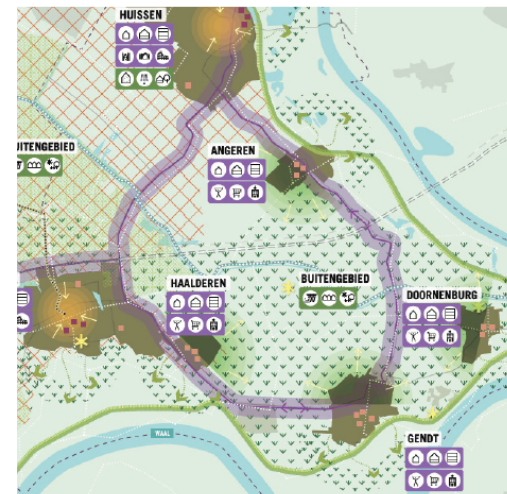
Pagina 30 oud

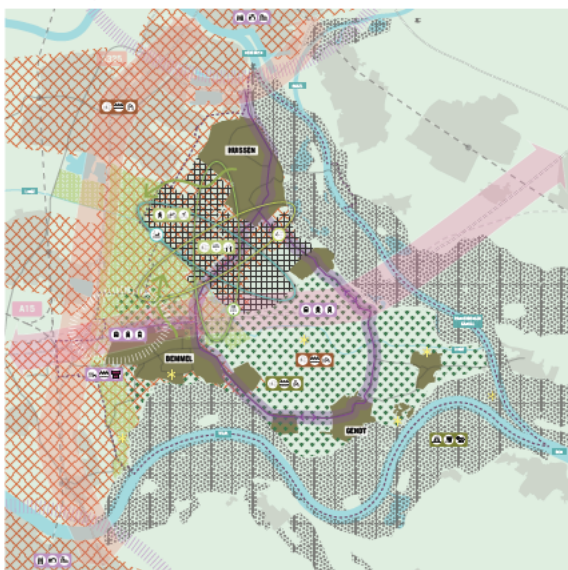
Pagina 30 nieuw

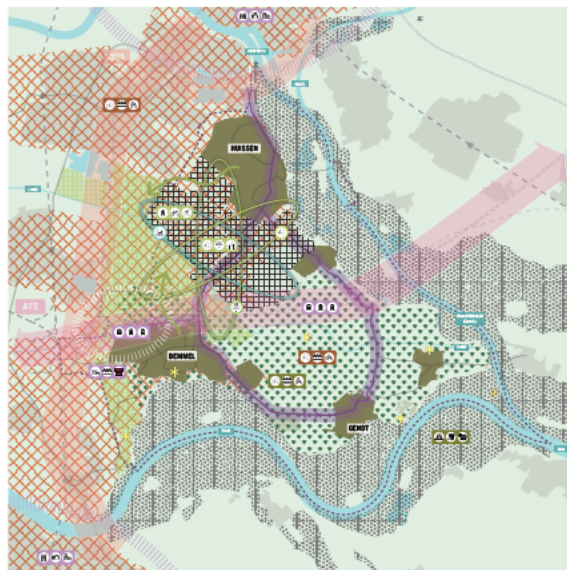
Pagina 36 oud

Pagina 36 nieuw

Pagina 38 oud

Pagina 38 nieuw

Kaartbeelden op pagina 50, 54, 58, 66 en 70

In hoofdstuk 5 zijn kaartbeelden opgenomen van de woonkernen die aangeven welke aspecten belangrijk zijn voor het kunnen inpassen van nieuwe ontwikkelingen. Ter verduidelijking worden de grote geplande ontwikkelingen waarover reeds besluiten zijn genomen op deze kaartbeelden toegevoegd. Dit betreft:

- De geplande woningbouw-ontwikkeling van Driegaarden op het kaartbeeld Huissen (pagina 50).
- De geplande woningbouw-ontwikkeling aan de Zandsestraat op het kaartbeeld Bommel-Ressen (pag 54).
- De geplande realisatie van de dorpsingel op het kaartbeeld Bommel-Ressen (pagina 54).
- De geplande woningbouw-ontwikkeling van Vleumingen op het kaartbeeld Gendt (pagina 58).
- Ter verduidelijking wordt op het kaartbeeld Gendt (pagina 58) het sportpark Walburgen aangegeven.
- Op het kaartbeeld Doornenburg (pagina 66) worden de aanduidingen voor het kasteel, de basisschool en het zorgcentrum verplaatst naar de juiste locatie.
- De geplande woningbouw-ontwikkeling van Hof van Klein Baal op het kaartbeeld Haalderen (pagina 70). De twee lichtblauw gearceerde en reeds gesaneerde kassen vervallen.

Op het kaartbeeld Bommel-Ressen (pag 54) zijn drie gekleurde aanduidingen aangegeven in de gemeente Nijmegen. Die vervallen omdat deze geen onderdeel vormen van de omgevingsvisie Lingewaard.

Tekst op pagina 53 over de realisatie van de dorpsingel

Pagina 53 geeft een toelichting bij het kaartbeeld van pagina 54. Op pagina 53 wordt aan de tekst-alinea Veilige en bereikbare dorpen toegevoegd: Voor de aanleg van de dorpsingel hebben Lingewaard en Nijmegen in 2019 een samenwerkings- en realisatieovereenkomst gesloten.

Tekst op pagina 56 over Providentia

“Gemeenschapsvoorziening Provindentie” wordt vervangen door “sociaal cultureel centrum Providentia”.

Tekst op pagina 57 over de dorpsrand (Gendt)

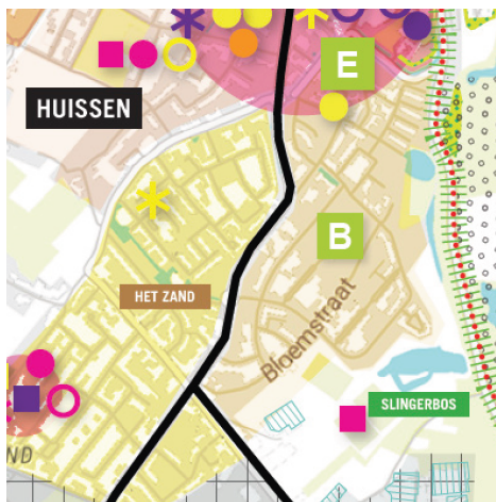
De tekst “Functieverandering op de oeverwal naar kleine, duurzame en lokale bedrijven/initiatieven die bijdragen aan de kernwaarden van de plek geven vorm aan een nieuwe dorpsrandzone en de verduurzaming en de ruimtelijke autonome versterking van het dorp. De dorpsrand geeft ruimte voor de ontwikkeling van wonen, water, natuur en recreatie/sport & spel” wordt vervangen door: “In de dorpsrand kunnen verbreding van de agrarische bedrijfsvoering of functieverandering bijdragen aan de versterking van het dorp en aan opgave voor verduurzaming en vergroening van de (woon)omgeving”.

Tekst op pagina 64 over de kern Doornenburg

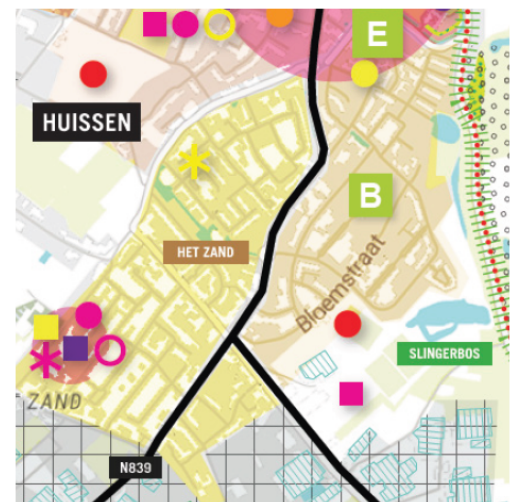
In de opsomming “Sint Martinuskerk etc.” wordt toegevoegd “het schuttersgebouw De Doornenburger”.

Tekst op pagina 65 over de dorpsrand (Doornenburg)

De tekst “Functieverandering op de oeverwal naar kleine, duurzame en lokale bedrijven/initiatieven die bijdragen aan de kernwaarden van de plek geven vorm aan een nieuwe dorpsrandzone en de verduurzaming en de ruimtelijke autonome versterking van het dorp. De dorpsrand geeft ruimte voor de ontwikkeling van wonen, water, natuur en recreatie/sport & spel” wordt vervangen door: “In de dorpsrand kunnen verbreding van de agrarische bedrijfsvoering of functieverandering bijdragen aan de versterking van het dorp en aan opgave voor verduurzaming en vergroening van de (woon)omgeving”.

Pagina 50 oud

Geplande
woningbouw-ontwikkeling

Pagina 50 nieuw

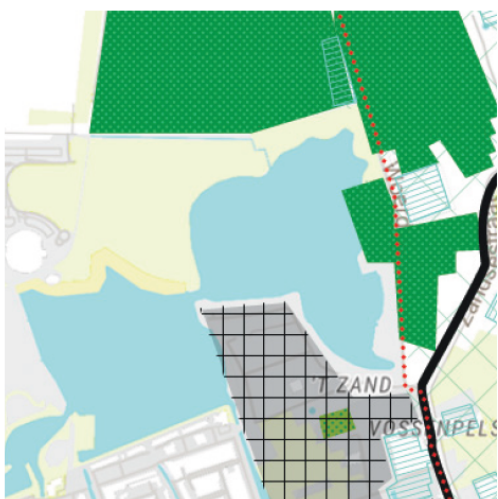

Pagina 54 oud

Geplande
woningbouw-ontwikkeling

Pagina 54 nieuw

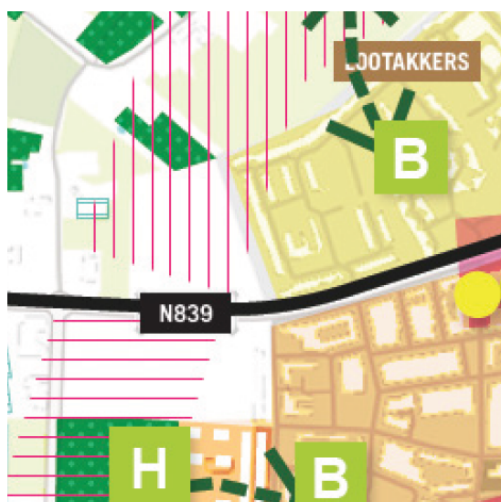
Pagina 54 oud

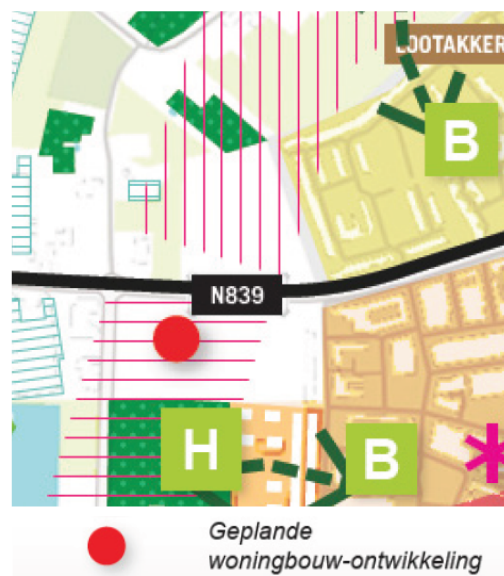
Pagina 54 nieuw

Tekst op pagina 53 over de realisatie van de dorpensingel

Aan de tekst-alinea Veilige en bereikbare dorpen wordt toegevoegd: Voor de aanleg van de dorpensingel hebben Lingewaard en Nijmegen in 2019 een samenwerkings- en realisatieovereenkomst gesloten.

Pagina 58 oud

Pagina 58 nieuw

Pagina 58 oud

Pagina 66 oud

Pagina 58 nieuw

Pagina 66 nieuw

Pagina 70 oud

Pagina 70 nieuw

4. Conclusie

4a: **Tabel met de, veelal letterlijk overgenomen, reacties en aanpassingen:** Zienswijze per onderwerp met daarop een antwoord en eventueel een suggestie voor aanpassing.

Onderwerp	Indiender	Reactie	Antwoord	Wijzigingen visie
Algemene indruk	Werkgroep Lingewaard 30km, Zienswijze 4	Het eerste dat opvalt is dat de omgevingsvisie volstaat met containerbegrippen. Deze termen zijn voor allerlei uitleg vatbaar en het blijft dus onduidelijk welke visie men nu concreet nastreeft. Daarnaast missen wij welke concrete plannen die gemeente Lingewaard heeft t.a.v. het ontwikkelen van groen/natura 2000 gebieden en het reduceren van lawaai overlast van het verkeer en de uitstoot van stikstof en fijnstof.	Het klopt dat de visie is opgesteld op hoofdlijnen. De omgevingsvisie geeft aan welke ontwikkelingen op Lingewaard af komen en waar Lingewaard zich voor in wilt zetten. In de omgevingsprogramma's en het omgevingsplan werken we dit nader uit. Omgevingsprogramma's en het omgevingsplan worden komende jaren opgesteld. Zie ook de tekst in hoofdstuk twee van deze nota.	Geen aanpassing nodig
	Stichting Strijdbaar Angeren, Zienswijze 5	Wij vinden het concept van de ontwerp-omgevingsvisie van een (te) hoog abstractie en academisch niveau, vol met goede voornemens maar met te weinig concrete beelden hoe Lingewaard er in 2035 moet uitzien. Uiteraard realiseren wij ons dat een omgevingsvisie van een bepaald abstractie niveau moet zijn en concretisering op een later moment plaats gaat vinden. Het huidige concept van de omgevingsvisie maakt het voor ons ook moeilijk om een scherpe, bondige zienswijze te redigeren, omdat deze visie voor Strijdbaar Angeren (gewone burgers) meer vragen oplevert dan antwoorden geeft. Als wij dit zo ervaren, zeggen wij eigenlijk dat deze omgevingsvisie wat ons betreft niet of nog niet rijp genoeg is om voorgelegd te kunnen worden aan de gemeenteraad, omdat een helder zienswijze van uit de burgers niet mogelijk is.	De ontwerp-omgevingsvisie is het resultaat van een participatieproces waarin verschillende belanghebbende hun standpunten hebben kunnen geven. Deze standpunten zijn vervolgens afgewogen en vertaald naar een hoger abstractieniveau zodat ze toepasbaar zijn in de visie.	Geen aanpassing nodig

	Inspreker 2, Zienswijze 8	In de omgevingsvisie mis ik raakvlak met het ruimtelijk kwaliteitsbeleid gemeente Lingewaard (GRK Lingewaard). De omgevingsvisie zal completere zijn als het kwaliteitsbeleid wordt geïntegreerd in de omgevingsvisie. Met name zou er extra aandacht in de omgevingsvisie moeten zijn voor de bijzondere buurtschappen in onze gemeente. Deze zijn uniek en hebben een bijzondere setting van karakteristieke gebouwen in een landschappelijke situering. Mijn inziens een waardevolle toevoeging aan de omgevingsvisie.	De buurtschappen passen in het karakteristieke landschap en hiervan zegt de visie dat dit zo moet blijven bestaan. In het woonbeleid staat dat de ruimtelijke kwaliteit van buurtschappen behouden blijft door geen lint bebouwing toe te passen. Groei bij buurtschappen is daardoor niet tot nauwelijks mogelijk. De Gids ruimtelijke Kwaliteit is geraadpleegd tijdens het opstellen van de omgevingsvisie.	We voegen: ‘buurtschappen blijven behouden’ toe op pagina 25 onder het kopje Kernen en op pagina 37 onder het kopje Wonen.
	Gezamenlijke dorps- en wijkverenigingen, Zienswijze 10	Ieder die we er over spraken, bleek in het stuk in eerste instantie weinig aangetroffen te hebben waar hij of zij het niet mee eens was. Maar daarna kwam al snel het gevoel: maar waar is nu toch de visie? Niet of nauwelijks valt in het stuk te ontdekken waar we nu eigenlijk naartoe gaan of kunnen gaan. Veel pagina's bevatten teksten die op elk willekeurig dorp of kleinere stad in Nederland van toepassing zijn. Wat voorligt is wel een omvangrijk stuk, het resultaat van meerdere jaren werk en waarschijnlijk vele ambtelijke uren. Dat er al vanaf 2019 aan is gewerkt is duidelijk en ook velen van ons hebben toen meegedaan aan werkgroepen, sessies en enquêtes, die mede als input hebben gediend. Maar vanwege corona was dat proces vanaf begin 2020 voor een groot deel onzichtbaar en onder de radar.	Wij nemen kennis van deze reactie en over twee jaar kan uw raad inzien of uw raad een besluit wilt nemen om de omgevingsvisie te actualiseren.	In het raadsvoorstel staat: Twee jaar na invoering van de wet nemen we een besluit of actualisatie van de omgevingsvisie nodig is. Dit vermelden we ook in hoofdstuk 6 op pagina 75 onder Flexibiliteit en aanpassen aan ontwikkelingen (6.3).

		In het voorliggende stuk lijkt ook elke ontwikkeling na 2019 te ontbreken. Een deel van onze inhoudelijke kritiek is immers dat het stuk al achterhaald lijkt op het moment dat het wordt vastgesteld. En daarna voor een groot aantal jaren wel als "kader" zal worden gehanteerd. In de omgevingsvisie lijkt ieder zijn zin te krijgen en is er ruimte voor elke wens, hoe tegenstrijdig ook. Vinden we het stuk dan zinloos of overbodig? Nee, integendeel. Nadenken over een toekomst die wat verder weg ligt dan een paar jaar, is ook naar ons idee juist van het allergrootste belang. Grote vraagstukken los je immers niet even in korte tijd op, veel infrastructurele en grote maatschappelijke veranderingen vergen vele jaren tot soms zelfs decennia. Maar dan is het ook noodzakelijk om die vraagstukken te herkennen, te beschrijven en de samenhang met andere ontwikkelingen te onderkennen. Dan kun je ook de dilemma's benoemen en de voorliggende keuzes helder maken. Maar betrek hierbij dan juist ook de maatschappij, de inwoners en hun verschillende verbanden. Want dat is ook zo'n recente ontwikkeling: de alsmaar groeiende kloof tussen overheid en bevolking, die leidt tot wantrouwen en zelfs agressie. Alleen door elkaar serieus te nemen en met elkaar samen te werken, kunnen we proberen de kloof tussen overheid en burger niet nog dieper en wijder te maken.		
--	--	---	--	--

		Onze conclusie was dat we het stuk eigenlijk ervaren als een concept versie waar nog een hoop aan te schaven en te verbeteren valt. Maar dan ook met input en medewerking vanuit alle betrokken lagen en gebaseerd op de laatste stand van zaken en de actuele kennis die we samen bij elkaar kunnen brengen. Daarom ons voorstel aan het college: overleg met de gemeenteraad hoe zij denken over een vervolgtraject om er met nieuwe energie en met betrokkenheid van tal van burgers en organisaties nog minstens een jaar aan verder te werken. Voor de Omgevingswet zal die termijn waarschijnlijk geen probleem zijn en als dit resulteert in een veel sterker, actueler en aansprekende resultaat, dan kan dat extra jaar en de daarbij behorende inspanning er ook nog wel vanaf. En onze vraag aan de gemeenteraad: stel de voorliggende ontwerp-omgevingsvisie vooralsnog niet vast, maar herzie deze met toepassing van burgerparticipatie. Graag willen wij, als vertegenwoordigers van een groot aantal dorps- en wijkorganisaties, ons inzetten voor en meedenken aan dit proces. In het raadsvoorstel staat: Twee jaar na invoering van de wet nemen we een besluit of		
--	--	---	--	--

		actualisatie van de omgevingsvisie nodig is. Dit invoegen in laatste hoofdstuk van de visie.		
Woningbouw	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	In de visie staat op pagina 37 onder "Wonen": "De bebouwing levert een bijdrage aan een leefomgeving die groen, duurzaam, klimaatbestendig, circulair en gezond is." "Natuurinclusief bouwen" ontbreekt hier, wilt u dit alsnog toevoegen?	Het past niet in de voorgestelde zin. We voegen natuur inclusief bouwen wel toe als uitgangspunt op pagina 37.	Pagina 37 bij Wonen voegen we een laatste zin toe: We streven naar zoveel mogelijk natuur-inclusief bouwen.
	Inspreker 1, Zienswijze 1	Op de kaart op bladzijde 54 is rond het kruispunt Waaldijk-Dijkstraat een E weergegeven. Volgens pagina 55 betreft dit een binnenstedelijke ontwikkellocatie, met meerlaagse en compacte woningbouw. Verder wordt er echter geen enkele toelichting gegeven over dit voornemen. Ervan uitgaande dat hier bedoeld wordt op de locatie van de voormalige gemeentewerf en managementgebouw, is het verzoek als uitgangspunt in de omgevingsvisie op te nemen dat nieuwe bebouwing enkel plaatsvindt op de reeds bebouwde terreinen en niet op gronden die momenteel onbebouwd zijn.	De E verwijst naar een groter gebied, het is geen stip op de kaart. Het verwijst dus niet naar deze specifieke doeleinden. Hergebruik van een gebouw of de clustering van bebouwd terrein zal het eerste uitgangspunt zijn, maar als dit niet mogelijk is dan wordt er naar andere mogelijkheden gekeken.	Geen aanpassing nodig
	Inspreker 1, Zienswijze 1	Een ander uitgangspunt dat ik graag opgenomen zou zien is dat de bouwhoogte beperkt blijft, zodat de stedenbouwkundige en landschappelijke waarden van de Essenas behouden blijven.	De bouwhoogte aangeven is te specifiek voor in de visie. Wordt benoemd in het omgevingsplan.	Geen aanpassing nodig
	Stichting Strijdbaar Angeren, Zienswijze 5	Wij zouden uit de tekening op pagina 36 kunnen concluderen dat de uitbreidingsmogelijkheden voor woningbouw in zuidwestelijke richting zou zijn, vanuit de hoek van de Lodderhoeksestraat en de	Beide plaatjes laten geen directe uitbreiding zien, indien dit van toepassing is komt dit terug in het omgevingsplan.	Geen aanpassing nodig

		Kampsestraat. Echter als we inzoomen op de visie op de omgeving van Angeren zien we dat niet terug op het plaatje op pagina 62. Verder staat er in de visie, dat de toename van de woningbouw in de kleine kernen zal geschieden op basis van demografische gegevens. Huidige gegevens voorzien een nog te bouwen aantal woningen van 75 tot en 2030. Dit wordt al gerealiseerd als de huidige bouwplannen worden gerealiseerd. Waar blijft het vergezicht op 2035? Wij als strijdbaar Angeren zouden veel meer inzetten op bouw van huizen, zodat Angeren (en andere kleine kernen) een – nog nader te bepalen- inwonersvolume krijgt, dat bijdraagt aan de levensvatbaarheid en daarmee leefbaarheid van een kleine kern. Wellicht kan dit ook een oplossing zijn voor de (te) grote uitdaging van het aantal te bouwen woningen in Huissen en Bemmelen.	Deze aantallen corresponderen met de Regionale Woondeal 2.0 en met de antwoorden die zijn gegeven gedurende het participatieproces. Als de aantallen gehaald zijn en er is behoefte aan meer woningen dan kan dit altijd worden bijgesteld in een herziening van de omgevingsvisie of worden benoemd in het omgevingsprogramma. In de visie benoemen we geen concrete aantallen per kern.	
Mobiliteit	Inspreker 1, Zienswijze 1	Bij 4.1 Vergezicht wordt het volgende genoemd: 'De dijk zorgt voor een goede (recreatieve en landschappelijk) bereikbaarheid van de kernen en uiterwaarden.' in aansluiting hierop wordt op de kaart op pagina 54 de Waaldijk weergegeven als 'Dijk met LV-routes'. In de huidige situatie sluit de weginrichting van de Waaldijk niet aan bij de ambitie voor een goede recreatieve en landschappelijke bereikbaarheid. Het wegbeeld is vooral	Op de dijk ligt de nadruk op het ontwikkelen van de dijk voor recreatief verkeer, tekst p.53 De eventuele verkeerskundige maatregelen die nodig zijn om de dijk hiervoor geschikt te maken staan niet in de omgevingsvisie maar in het omgevingsplan of omgevingsprogrammas's..	Geen aanpassing nodig

		uitnodigend voor gemotoriseerd verkeer en in veel mindere mate voor fietsers en wandelaars. Het blijft onduidelijk welke oplossingsrichtingen worden voorzien om het genoemde vergezicht te bereiken, ook in relatie tot het programma Gastvrije Waaldijk en de mogelijke dijkversterking Sprok-Sterrenschans van Waterschap Rivierenland. Een concretisering is gewenst.		
	Wergroep Lingewaard 30km, Zienswijze 4	1. Focus op veiligheid en leefbaarheid van de bewoners en dus niet op doorstroming en snelheid van het verkeer. 2. Ontmoedigen van sluipverkeer in en rond de kernen. 3. Ontmoedigen van zwaar verkeer in en door de kernen 4. Beleid en het inspelen op de versnelling van de ontwikkeling van het duurzame verkeer, zoals voldoende elektrische openbare laadpalen, collectieve voorzieningen voor bezorgdiensten en het aanbieden van deelvoertuigen in onze dorpskernen. 5. Uitbreiden en verbreden van de bestaande fiets- en wandelpaden binnen onze gemeente. 6. Visie en beleid m.b.t. het verbeteren van de mobiliteit van de zwakkere groepen in de samenleving door het verbeteren/toegankelijker maken van (gratis) openbaar vervoer.	Veiligheid is steeds terugkerend in de visie, dus hier is volop aandacht voor. Deze punten zijn te specifiek geformuleerd voor de benoeming in de omgevingsvisie. Als ze van belang zijn worden ze meegenomen in omgevingsprogramma's en het omgevingsplan of zijn ze reeds opgenomen in het mobiliteitsvisie uit 2022. De mobiliteitsvisie is geraadpleegd bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie.	Geen aanpassing nodig

		7. Goede bereikbaarheid van het OV en het HOV-corridor en bereikbaarheid toetsen aan de Verbindingswijzer. 8. Deelnemen aan landelijke Schone Lucht Akkoord. 9. Bij groot onderhoud aan wegen wordt stiller asfalt toegepast. 10. De gemeente voert een saneringsprogramma uit voor woningen met een te hoge geluidsbelasting op de gevel. 11. Ontheffing van de geluidsnormen, bijvoorbeeld bij nieuwbouw, wordt niet toegestaan. 12. Een maximumsnelheid van 30km/uur binnen de kernen en 60km/uur tussen de kernen draagt enorm bij aan de reductie van de uitstoot van schadelijke stoffen. 13. De ambitie om het aantal verkeersslachtoffers terug te brengen naar 0.		
	ProRail, Zienswijze 7	1. ProRail verzoekt om het aspect geluid, externe veiligheid en trillingen in de gasten te houden en gebruik te maken van de meeste recente gegevens hiervoor. 2. Percelen van ProRail mogen niet worden gebruikt voor andere doeleinden. 3. De stabiliteit en waterpeil van de spoorbaan mag niet worden beïnvloed 4. Gronden die momenteel de bestemming Spoorwegdoeleinden of railverkeer moeten in de toekomst dezelfde bestemming behouden	In de omgevingsvisie wordt niet op perceel niveau geregeld op welke wijze gronden en opstallen gebruikt mogen worden en waar concrete ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Daartoe worden omgevingsprogramma's en een omgevingsplan vastgesteld	Geen aanpassing nodig

		5. De onderstations mogen niet komen te vervallen en er voor nieuwbouw moet een afstand worden gehouden van 10m vanaf dit station. Ook moet alle infra ten allen tijden bereikbaar zijn en blijven. 6. Een risicoanalyse moet laten zien dat een zonnepark geen negatief effect heeft.		
	Rodruza, Zienswijze 6	Rodruza BV ziet het thema bereikbaarheid in de visie graag ruimer dan enkel het vervoer per as. Wij vragen u dan ook om in de visie naast de ontsluiting van onze productielocatie per as ook rekening te houden met mogelijkheden voor transport over het water. En in de visie naast aan 'asfalt' en 'water' ook extra aandacht te besteden aan het belang van een toekomstbestendige infrastructuur ten behoeve van de energietransitie.	Vervoer over water is vooral aan Rijkswaterstaat en zodoende is het niet meegenomen in de visie.	Geen aanpassing nodig
Duurzaamheid	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	In bijlage 3 van de visie staat: "Als Lingewaard het over duurzaamheid heeft dan gaat het over de energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit, leefomgeving, mobiliteit en wonen." (Pagina 89. Onder "klimaat en energie"). "Biodiversiteit" moet o.i. aan duurzaamheid worden toegevoegd. Wilt u dat toevoegen? Het vraagt om een aparte invalshoek.	Bijlage 3 geeft de bestaande beleidsmatige input op klimaat en energietransitie weer. Vandaar dat biodiversiteit er niet in staat. Toch voegen wij dit toe	Biodiversiteit toevoegen aan pagina 89 onder Klimaat en Energie
	Stichting Strijdbaar Angeren, Zienswijze 5	In de concept visie staat het onderstaande over duurzaamheid> <i>Thema's binnen duurzaamheid zijn onder meer de energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit, leefomgeving, duurzame mobiliteit en duurzaam wonen. De verduurzaming gaat</i>	Dit stukje tekst beschrijft wat er in het huidige energietransitiebeleid staat. Zonne-energie is belangrijk, maar als dit niet mogelijk is of er is nog meer vraag naar energie dan wordt er gekeken op welke manier dit	Geen aanpassing nodig

		<i>vooral over de energietransitie, zodat we in 2050 energieneutraal zijn. We zetten ook in Angeren in op: energiebesparing, duurzame opwek en de warmtetransitie. Dit doen we samen met inwoners, bedrijven en partners. Duurzame opwek vindt plaats volgens de zonneladder: Zonnepanelen op dak waar het kan. En op de grond alleen in combinatie met meervoudig ruimtegebruik: koppelkansen voor natuur, wateropgave, recreatie en landschappelijke kwaliteit. Maar ook aan nieuwe initiatieven om duurzame opwek te creëren bieden we de ruimte.</i> Wij zijn van mening dat met name de laatste twee zinnen geen enkele richting geven aan hetgeen we willen bereiken. Dit afgezien van het feit dat we niet echt begrijpen wat er onder wordt verstaan.	opgewekt kan worden. Dit kunnen ook manieren zijn die nog niet gangbaar zijn. De techniek ontwikkelt snel. Meer hierover is te lezen in het nieuwe energietransitiebeleid dat komend jaar gepresenteerd wordt aan uw gemeenteraad.	
	Rodruza, Zienswijze 6	Zoals aangegeven, wordt er fors geïnvesteerd in innovatie. Zeker ook in het kader van de verdere verduurzaming en groene energie opwek. Daarbij is de insteek om op termijn te komen tot een klimaat neutrale energievoorziening voor Steenfabriek De Zandberg BV. Het verheugt ons te lezen dat uw Gemeente een positieve houding heeft ten opzichte van initiatieven voor zon- en windenergie. De ambitie van uw Gemeente om bestaande en nieuwe bedrijfsterreinen te verduurzamen om de doelstelling van energieneutraliteit in 2050 te behalen sluit	Fijn om te vernemen dat we beiden dit doel nastreven. We nemen hier kennis van en gaan graag in gesprek met inspreker.	Geen aanpassing nodig

		naadloos aan bij de ambities van het Rodruza-concern en het Brick Valley-initiatief. Rodruza BV is graag bereid om samen met uw gemeente de mogelijkheden en kansen in deze verder te verkennen.		
Landschap	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	In Hfdst 2 "Lingewaard anno 2023" par. 2.2. staat "De kwaliteit van het landschap is de basis voor toekomstige ontwikkelingen in Lingewaard. Het is de bedoeling dat nieuwe ontwikkelingen de kwaliteit en identiteit van het Betuwe- en daarmee het Lingewaards landschap - versterken." Wij vinden dit een heel goed uitgangspunt. In de visie (Hfdst4 onder4.1) "staat dit niet zo duidelijk weergegeven. Wij concluderen uit de overige teksten van de nota dat de gemeente dit wel als visie wil uitdragen. Wij zouden dit dan ook graag terug zien in de visie. Dat zou kunnen door dit uitgangspunt onder "Landschap" (pagina 37) op te nemen.	Par 2.2 gaat over de landschappelijke identiteit die als basis dient voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen. Par 4.1 geeft een vergezicht waarin de gemeente schetst hoe we de balans tussen leefomgeving, mobiliteit, wonen etc zien. In deze paragraaf gaat het niet om één uitgangspunt voor ontwikkelingen maar om een evenwichtige leefomgeving over 15 jaren.	Geen aanpassing nodig
	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	Wij verzoeken u ook een paragraaf "Groenblauwe netwerken" op te nemen onder 2.3 in de visie. Bijvoorbeeld: <i>Groenblauwe netwerken Lingewaard ligt heel kenmerkend tussen De Rijn en de Waal. Dit zijn ecologische corridors op internationaal niveau voor flora en fauna. Delen ervan behoren tot het Gelders Natuur Netwerk (GNN), dat verder ontwikkeld kan worden. Lingewaard heeft een waardevol netwerk van water en landschapselementen, die als groenblauwe verbindingen door het landschap lopen. De</i>	Deze suggestie wordt overgenomen. De visie wordt op dit punt aangepast.	Op pagina 25 wordt onder de kolommen 2 en 3 een tekstblok toegevoegd met de volgende tekst: De rivierdijken en de Linge met de daarin uitkomende waterlopen (zegen) zijn ruggengraten in het landschappelijke netwerk. Dat netwerk biedt kansen voor

		<i>Linge start bij het Pannerdensch Kanaal en stroomt dan langs de oeverwal, de kom en Park Lingezen richting Overbetuwe en verder. De Linge heeft veel potentie voor klimaatadaptatie en natuurontwikkeling. De Linge behoort ook tot het GNN. De Bemmelse Zeeg ligt in Park Lingezen en is een ecologische verbindingszone vanuit Overbetuwe van Noord naar Zuid naar de uiterwaarden langs de Waal. De opgaven vanuit de Groene Metropoolregio leveren ook kansen op voor versterking van groenblauwe verbindingen. Dit kan mogelijk nog versterkt worden door bij ontwikkelingen de kansen voor aansluitingen op het groen in en om de wijken te stimuleren. Verbinding en variatie zijn twee centrale thema's in natuurinclusief bouwen, ontwerpen en inrichten. Gevarieerd groen in de kernen dat in verbinding staat met het buitengebied betekent meer biodiversiteit. Groen en water verbindt ook mensen en natuur met elkaar.</i>		versterking van de leefomgeving.
Natuurontwikkeling en biodiversiteit	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	Natuurontwikkeling wordt eigenlijk alleen genoemd in de nu al bestaande gedefinieerde ruimtes.	Er is slechts beperkt ruimte voor grootschalige nieuwe natuurontwikkeling. De focus ligt op het bewaken van de bestaande ruimtes. En op het verbeteren van de natuurkwaliteit in bestaand natuurgebied in de uiterwaarden en in het GNN (Gelders Natuur Netwerk).	Geen aanpassing nodig
	Stichting Lingewaard	Beperk nieuwe aanplant van groen niet tot de kernen maar voeg ook andere omgevingen	Deze suggestie wordt overgenomen.	Op pagina 37 onder het kopje Landschap wordt de zin "Het

	Natuurlijk, Zienswijze 3	toe: "door nieuwe aanplant van groen en bomen in de kernen, industrieterreinen (incl NEXTgarden) en het buitengebied."		groene karakter van de kernen blijft behouden door nieuwe aanplant van groen en bomen in de kernen" gewijzigd in: "Het groene karakter van Lingewaard blijft behouden door nieuwe aanplant van groen en bomen in de kernen, op bedrijven-terreinen en in NEXTgarden en het buitengebied".
	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	Zet ook in op het vergroten van biodiversiteit ipv enkel behouden. : In hoofdstuk 4 onder 4.1 vul de zin "Ook streven we ernaar om een rijke biodiversiteit te behouden... " aan met <i>"en vergroten"</i>	Deze suggestie wordt overgenomen.	Op pagina 37 onder het kopje Landschap wordt de zin "Ook streven we ernaar om een rijke biodiversiteit te behouden waarbij er ook meer aandacht gaat naar de herplanting van bepaalde soorten bomen" gewijzigd in: "Ook streven we ernaar om een rijke biodiversiteit te behouden en te vergroten. Daarbij gaat ook aandacht naar het her-planten van gebiedseigen boomsoorten".
	Stichting Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	De visie gaat over vergroten woningbouw, economie, infrastructuur maar geen mitigerende maatregelen of versterking natuur en biodiversiteit. In de visie staat dat de gemeente groen en biodiversiteit wil "behouden". Dat lijkt onvoldoende.	Zoals hierboven, deze suggestie wordt overgenomen.	Geen aanpassing nodig
Stikstof	Stichting	Ontwikkelingen betekenen meer stikstof en	De visie beoogt niet om concrete	Geen aanpassing nodig

	Lingewaard Natuurlijk, Zienswijze 3	fijnstof. Geen signalering in omgevingsvisie dat dit verslechtering van de leefomgeving betekent en geen compensatiemaatregelen?	uitvoeringmaatregelen of vergunning-vereisten te benoemen die veel dynamischer van aard zijn dan de hoofdlijnen van beleid.	
Participatie	Inspreker 1, Zienswijze 1	Ook wil ik het belang benadrukken bij de eventuele verdere uitwerking van deze binnenstedelijke ontwikkellocatie in de Essenas de omwonenden hierin vroegtijdig te betrekken, om een situatie zoals bij bestemmingsplan Oudewei 1/1A (en mogelijke langdurige juridische procedures) te voorkomen. In paragraaf 6.2 Strategische Uitvoeringsagenda wordt de noodzaak genoemd voor het in gezamenlijkheid uitwerken van de ambities en opgaven in Lingewaard. Ik wil nogmaals benadrukken dat dit ook geldt voor het betrekken van de bewoners van de wijk Essenas bij toekomstige ontwikkelingen.	Tot de invoer van de Omgevingswet is er geen wettelijke verplichting voor participatie. Als gemeente erkennen wij wel het belang van de omgeving vroegtijdig betrekken, en hier sturen wij ook op aan. Maar tot nu toe ligt de verantwoordelijkheid bij de indiener van het plan. Als de Omgevingswet in werking treedt is er meer sturing mogelijk op participatie, en als een plan hierom vraagt zal hier ook op in worden gezet. Wij streven tenslotte om samen uitwerking te geven aan de ambities beschreven in de visie.	Geen aanpassing nodig
	Cumela, Zienswijze 2	In de visie komt de uitnodiging om het met elkaar te doen nadrukkelijk tot uiting. Als organisatie gaan wij graag op deze uitnodiging in. Ten eerste via deze reactie / zienswijze, maar ook op andere wijze willen / kunnen wij participeren bij de verdere uitwerking van de ambities.	Wij nemen kennis van uw reactie.	Geen aanpassing nodig
Kaarten verduidelijken	Inspreker 1, Zienswijze 1	Op de kaart op pagina 30 is de groene rand tussen Bemmel/Haalteren en de uiterwaarden weergegeven als dynamische	Dit gebied ligt in de bebouwde kom (ook in onze bestemmingsplannen is	Geen aanpassing nodig

		zone. Kijkend naar de bijbehorende omschrijving op bladzijde 31 is Buitengebied een passender categorie voor deze zone. Mijn verzoek is deze gebiedsindeling te heroverwegen.	het ingedeeld in de komplannen) en valt hiermee in de dynamische zone.	
	Inspreker 1, Zienswijze 1	De betekenis van de symbolen die op de kaart op pagina 36 per kern zijn weergegeven is moeilijk te achterhalen. Het is wenselijk als dit verduidelijkt wordt.	Dit is de stijl van het ontwerp bureau, en daarmee een mening. Wij zien geen reden tot aanpassing.	Geen aanpassing nodig
	Inspreker 1, Zienswijze 1	Op de kaart op bladzijde 36 is lastig te bepalen of bij de zuidelijke rand van Bommel/Haalderen de kerngrens overeenkomt met de huidige situatie of dat hierin onbebouwde terreinen zijn meegenomen. Ook hier is verheldering gewenst.	Deze kaarten zijn indicatief. De grenzen zijn niet hard ingetekend. De uiteindelijke bestemming van een perceel is terug te vinden in het omgevingsplan. Daarbij geeft deze visie Lingewaard in zijn totaliteit weer, en is het detailniveau niet precies voor het door u aangewezen stukje land.	Geen aanpassing nodig
	Inspreker 1, Zienswijze 1	In de legenda op pagina 38 ontbreekt de betekenis van de oranje rasters bij de zuidelijke rand van Bommel/Haalderen en de groene bollen in de Bommelse Waard. Het is wenselijk als de betekenis verklaard wordt in de legenda of in een toelichting.	Zoals de legenda aangeeft is dit dynamische zone en Natura 2000 gebied.	Geen aanpassing nodig
	Inspreker 1, Zienswijze 1	Er ontbreekt een verklaring in de legenda op pagina 54 van de groene pijlen die over de Waaldijk zijn ingetekend. Graag toevoegen aan de legenda.	De legenda geeft aan: Verbinding dorp-uitwaarden, dorp-buitengebied	Geen aanpassing nodig
	Inspreker 1, Zienswijze 1	Op de kaart op bladzijde 54 is in de Bommelse Waard een B (gezonde en leefbare wijken) weergegeven. Het verzoek is dit te verduidelijken dan wel te corrigeren.	Na aanleiding van deze reactie wordt de kaart aangepast	Op de kaart van pagina 54 wordt de aanduiding "B" in de uiterwaard verwijderd. De aanduiding E op de dijk wordt vervangen door de aanduiding C.

	Inspreker 1, Zienswijze 1	Overigens staat op de kaart bij kern Haalderen (pagina 70) in plaats van de E een B weergegeven op dezelfde locatie. Het verzoek is deze inconsistentie te verduidelijken dan wel te corrigeren.	Na aanleiding van deze reactie wordt de kaart aangepast	Op de kaart van pagina 70 wordt de aanduiding B op de dijk vervangen door de aanduiding C.
	Rodruza, Zienswijze 6	De ontwerp-visie besteedt o.i. nog (te) weinig aandacht aan het ontwikkelingsperspectief voor de bedrijvigheid binnen de gemeente. Zeker voor wat betreft de buitendijkse bedrijvigheid in uw gemeente. Sterker nog, ons steenfabrieksterrein wordt op de verschillende kaarten (zoals op pagina 22, 24 en 30) zelfs als 'Water' of 'Rivier' aangemerkt! Wij verzoeken uw raad allereerst om er voor zorg te dragen dat deze omissies in de kaartbeelden hersteld zullen worden. Het belang van de steenfabriek voor de economie en werkgelegenheid, voor Gemeente Lingewaard en de regio vormen hiertoe o.i. al genoeg aanleiding. Maar ook het belang van de steenfabriek voor de identiteit van de Waal als werkrivier en van uw gemeente zou o.i. nadrukkelijker tot uiting kunnen komen in de visie.	De pagina's geven geen Water of rivier aan maar uiterwaardzone. Dit is de zone waar de steenfabriek zich ook in bevind. Deze kaarten vormen geen letterlijke weergave van bebouwing.	Op pagina 27 onder het kopje Bedrijventerreinen/NEXTgarden wordt na de zin "Verder kent Lingewaard lokale MKB's en familiebedrijven" de zin toegevoegd: Ook steenfabrieken zijn belangrijk voor de Lingewaardse economie.
	Rodruza, Zienswijze 6	Ook in Hoofdstuk 5 Visies op de kernen in 2035 missen we een uitwerking waarop de impact van de visie voor onze belangen zichtbaar is. Zo zijn op basis van de kaart voor Gendt (pagina 58) onze productielocatie en bedrijfsactiviteiten niet zichtbaar. Ook op dit punt zult u onze zorgen begrijpen. Wij verzoeken uw raad om in elk geval onze productielocatie en bedrijfsterrein met bijbehorende voorzieningen, zoals onze beide	Dit klopt. Dit terrein valt buiten de kaart. De kaart laat de kern van Gendt zien en niet alle buitengebieden. In de visie gaan we niet in op individuele bedrijven, dit komt terug in het omgevingsplan, evenals de door u gevraagde informatie. Door er in de visie niet op in te gaan willen we niet zeggen dat we de sector niet erkennen.	Geen aanpassing nodig

		ontsluitingsroutes per as, alsmede de afvoermogelijkheden per schip, op de kaarten op te (laten) nemen, en deze aan te duiden als 'Werkgebied'.		
--	--	---	--	--

4b: **De ambtshalve aanpassingen:** zie hoofdstuk 3 van deze reactienota.